

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Data posiedzenia: 25 stycznia 2011 r.

Nr posiedzenia: 139

Posiedzeniu przewodniczył: senator Jerzy Chróścikowski – przewodniczący

- Porządek posiedzenia:**
1. Informacja na temat sprzedaży ziemi z Zasobów Własności Rolnej Skarbu Państwa, ze szczególnym uwzględnieniem dzierżawców.
  2. Projekt planu pracy komisji na pierwsze półrocze 2011 r.

- W posiedzeniu uczestniczyli: – senatorowie członkowie komisji: Małgorzata Adamczak, Przemysław Błaszczak, Jerzy Chróścikowski, Lucjan Cichosz, Sławomir Kowalski, Ireneusz Niewiarowski, Jan Olech, Zdzisław Pupa, Eryk Smulewicz, Grzegorz Wojciechowski, Grażyna Sztark, Kazimierz Jaworski,
- zaproszeni goście:
    - Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi:
      - sekretarz stanu Kazimierz Plocke,
      - dyrektor Departamentu Gospodarki Ziemią Zbigniew Abramowicz,
    - Ministerstwo Finansów:
      - radca ministra w Departamencie Polityki Regionalnej i Rolnictwa Jerzy Szalkowski,
    - Najwyższa Izba Kontroli:
      - doradca prawny w Departamencie Środowiska, Rolnictwa i Zagospodarowania Przestrzennego Mieczysław Kaczmarczyk,
    - Agencja Nieruchomości Rolnych:
      - prezes Tomasz Nawrocki,
      - wiceprezes Sławomir Pietrzak,
      - dyrektor Zespołu Gospodarowania Zasobem Tomasz Ciodyk,
    - branżowe i zawodowe związki rolnicze:
      - zastępca przewodniczącego Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego RI „Solidarność” Zbigniew Obrocki,
      - dyrektor biura Federacji Związków Pracodawców-Dzierżawców i Właścicieli Rolnych Stanisław Wittek,
      - członek Związku Zawodowego Wsi i Rolnictwa Solidarność Wiejska Ireneusz Zawadzki,
      - prezes Polskiego Związku Producentów Roślin Zbożowych Stanisław Kasperczyk,
      - specjalista w biurze Krajowej Rady Izb Rolniczych Michał Cieślak.

Przebieg posiedzenia:

- Ad. 1** Sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Kazimierz Plocke przedstawił informację. Od początku działalności Agencji przejęto do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (WRSP) 4 739 tys. ha gruntów, z czego trwale rozdysponowano 2 583 tys. ha. Agencja zakończyła przejmowanie mienia pochodzącego z byłych ppgr już w połowie lat 90-tych. W latach następnych

przejmowane były do Zasobu WRSP niewielkie powierzchnie z tego źródła – przeważnie lasów, gruntów leśnych i zadrzewionych nie wydzielonych geodezyjnie. Największy areał gruntów ANR przejęła w rejonie Polski północno-zachodniej. W ostatnim okresie przejmowano również grunty nabyte w wyniku realizacji ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego, powierzchnia przejęta protokolarnie z tego tytułu wyniosła 10,7 tys. ha. Ponadto poinformował, że Agencja w 2010r. sprzedała 96 521 ha. i uzyskała znacznie wyższe od przewidywanych przychody i wpływy finansowe. Same wpływy ze sprzedaży gruntów były wyższe od planowanych o 22%, a kwota, jaką Agencja odprowadzi do budżetu państwa za 2010 r. jest rekordowa i wyniesie ok. jednego miliarda złotych (980 mln zł), zamiast pierwotnie planowanych 539 mln zł, czyli o 82% więcej niż planowano. W latach ubiegłych środki wypracowywane, a następnie przekazywane przez Agencję bezpośrednio do budżetu państwa były dużo niższe (w 2008 r. – 824 mln zł, w 2009 r. 705 mln zł). Dodatkowo trzeba zaznaczyć, że w ciągu całego 2010 r. Agencja odprowadzała środki na Fundusz Rekompensacyjny, z którego regulowane są zobowiązania państwa względem zabużan. W ciągu ubiegłego roku na ten cel Agencja odprowadziła prawie 560 milionów złotych (558,1 mln zł).

W trakcie dyskusji podnoszono, że Agencja powinna skupić się nie tylko na sprzedaży ziemi, ale również wpływać na poprawę struktury agrarnej, pytano czy Agencja sprosta zadaniom, jakie na nią nałożono w 2011 r. oraz jaka jest sytuacja dzierżawcy, któremu kończy się umowa dzierżawy. Zwracano uwagę, że przetargi przygotowywane są bardzo szybko a rolnicy mają zbyt mało czasu, aby się do nich przygotować. Pytano również, czy w związku z tak szybką sprzedażą ziemi nie będzie dochodziło do zaniedbań. Podczas dyskusji mówiono, że rolnicy sygnalizują nasilające się problemy finansowe uniemożliwiające nabycie gruntów, jak też trudności w uzyskaniu kredytu preferencyjnego na ich zakup. Podnoszono również problem cen gruntów, która dla wielu rolników stanowi barierę kupna. Wskazywano także, że występują coraz częściej próby podważania wycen sporządzanych przez niezależnych rzeczoznawców majątkowych wyłonionych przez Agencję w trybie zamówień publicznych. W trakcie dyskusji poruszano tematy dotyczące użytkowania wieczystego, scalania gruntów, sytuacji gospodarstw hodowlanych, sprzedaży gruntów na cele inwestycyjne, reprivatyzacji oraz pomocy unijnej dla dzierżawców.

Odpowiadając na pytania sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Kazimierz Plocke stwierdził, że w 2011 r. wzrośnie aktywności Agencji w działaniach mających na celu pełną prywatyzację mienia Zasobu poprzez sprzedaż na rzecz rolników i przedsiębiorców rolnych. Jednak to działanie napotyka na poważne bariery po stronie popytowej. W ostatnim okresie zauważalne jest wyraźne zmniejszenie zainteresowania kupnem gruntów rolnych. Utrzymuje się niska skuteczność przetargów na sprzedaż. Dotyczy to także często gruntów, które wyłączane są na wniosek rolników z większych obszarowo umów dzierżawy w ramach tzw. umownych klauzul wyłączeniowych do 20%. Ze względu na brak chętnych, średnio tylko, co piąty przetarg jest skuteczny. Maleje liczba wniosków izb rolniczych i rolników kierowanych do Agencji o organizowanie przetargów ograniczonych na określone grunty. Coraz częściej z kupna nieruchomości bez przetargu rezygnują dzierżawcy. Coraz częściej środowiska rolnicze, m.in. za pośrednictwem izb rolniczych, w tym Prezesa Krajowej Rady Izb Rolniczych, posłów, senatorów, przedstawicieli innych organizacji zajmujących się sprawami wsi i rolnictwa, wnioskują do Agencji o zaprzestanie lub ograniczenie sprzedaży i częstsze stosowanie formy dzierżawy w udostępnianiu gruntów państwowych. W dalszej części wypowiedzi wskazywał, że kiedy rolnicy nie mają środków na zakup nieruchomości, stwarza zagrożenie, że grunty państwowe zostaną nabyte przez osoby i podmioty niezwiązane z rolnictwem lub pośrednio przez nabywców z innych krajów.

Zdaniem prezesa Agencji Nieruchomości Rolnych Tomasza Nawrockiego, planowana na 2011 r. intensyfikacja sprzedaży osiągnięta ma być dzięki przeznaczeniu do sprzedaży zablokowanych dotychczas gruntów objętych zastrzeżeniami reprivatyzacyjnymi, jednak istotne przyspieszenie prywatyzacji zależeć będzie w dużej mierze od postawy byłych właścicieli i spadkobierców nieruchomości. Dotychczasowe doświadczenia Agencji w zakresie całokształtu spraw dotyczących zastrzeżeń reprivatyzacyjnych pozwalają przewidzieć, iż część byłych właścicieli (spadkobierców), nie zainteresowanych kupnem nieruchomości na zasadach prawa pierwszeństwa nabycia (np. ze względu na brak środków), podejmie różnego rodzaju działania prawne, mające na celu utrudnienie, opóźnienie lub uniemożliwienie Agencji dokonanie sprzedaży na rzecz osób trzecich. Obecnie nie ma

możliwości określenia ewentualnej skali i wagi problemów, które mogą pojawić się w tym zakresie. Wskazywał również, że w związku z rezygnacją niektórych dzierżawców z nabycia użytkowanych gruntów, Agencja coraz częściej korzysta z możliwości wystawiania takich nieruchomości na przetargi z obciążeniem umową dzierżawy, niezależnie od ich powierzchni. Agencja stosownie do jej możliwości organizacyjnych i technicznych jest w stanie w okresie nadchodzących dwóch lat (2011-2012) pracować corocznie nad przygotowaniem do sprzedaży areału ponad 300 tys. ha. Plan sprzedaży na rok 2011 określono na poziomie 140 tys. ha. Sprzedaż nieruchomości Zasobu WRSP nie jest jedynie procesem organizacyjno-technicznym, zależnym od czynników wewnątrz Agencji, lecz także procesem silnie uzależnionym od warunków ekonomicznych funkcjonowania rolnictwa i rynku nieruchomości oddziałujących na stronę popytową. Obecnie skuteczność sprzedaży w ramach pierwszeństwa w nabyciu szacowana jest na poziomie 60-70 %, a w trybie przetargowym na poziomie 20%.

Ad. 2 Przewodniczący komisji przedstawił projekt planu pracy komisji na pierwsze półrocze 2011 r. Członkowie komisji zaproponowali, że w terminie do kolejnego posiedzenia przedstawią propozycje do planu pracy.

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące działalność lobbingsową.

Sporządzono w Biurze Prac Senackich